

A KERESKEDELMI JOG- és ISMERETEK TÁRA.

HAVI FOLYÓIRAT.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos : Dr. RÓTH PÁL ügyvéd.

Szerkesztőség és kiadóhivatal :

Budapest, V. ker. Váci körút 34. szám.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési ár :

Fél évre . . . 3 frt. — Egész évre . 6 frt.

Hirdetések a kiadóhivatalban árszabás szerint vétetnek fel.

Az 1890. II. törvénycikk a védjegyek oltalmáról.

Irta : Dr. NEUMANN ÁRMIN, országygy. képviselő, egyetemi tanár.

A kereskedelmi törvény III-ik cime a cégjogot a 21. §-ban foglalt rendszabályoktól eltekintve kettős irányban oltalmazza, illetőleg a cégbitorló ellen két rendbeli magánjogi keresetet állapít meg :

1. hogy a cég további használatától eltiltassék ;
2. hogy kártérítésben marasztaltassék.

E mellett a cégvalódiság elve a polgári név publicistikai viszonyát és jelentőségét is érvényre juttatja ; a törvény ugyanis a névjog oltalma mellett a név kötelességét is statuálja. Mindazonáltal a kereskedői név elleni visszaélések ezen intézkedések által csak korlátolt mérvű megtorlásban részesülnek, mert egyrészt a büntetőjogi megtorlásra ki nem terjednek, másrészt pedig az árujegyek védelmét éppenséggel nem érintik, sem akkor ha árúk idegen céggel ellátva hozatnak forgalomba, sem akkor ha oly jelvényekkel jogtalanul láttatnak el, melyekben cég- vagy név egyáltalán nem vagy nem kizárólag foglalnak helyet. Pedig ezen

jegyek is a kereskedő, a gyáros, az iparos és a termelő egyéniségének nyilvánulását képezik, tevékenységük és szorgalmuk jelvényei azok és azért mint az egyéniség maga minden jogtalan megtámadás ellen megvédendők ; a ki azokkal visszaél, kockáztatja a kereskedő iparának hírét és jövőjét ; hivatlanul belenyúl üzlete folyásának sorsába, plágiumot követ el másnak gazdasági erején és tévutra vezeti a fogyasztó közönséget ; ugyanazért az árujegyek (árúbélyeg) védelme szempontjából külön törvény alkotására szükség mutatkozott.

Az árujegyek használatára a legrégebb időben akadunk (l. Kohler «Das Recht des Markenschutzes» 30. és k. l.) ; a rómaiaknál pedig azok már jogintézménnyé fejlődtek (l. Paulli sent. rec. V. 25. §. 11., fr. 13. pr. de lege Corn. de fals. §. 7, J. de publ. jud.) ; a középkori céheknél az árujegy gyakran köztelen jegynek jelentkezik ; a cég tagja egy jelvény alkalmazására nem csak jogositva, hanem kötelezve is volt. — A cégrendszer megszűntével, a mesterjegyek régi jelentőségüket elvesztették ; csak kivételesen, így pl. a rajnai tartományok vas- és acél-, továbbá a

sheffieldi késkovácsok jegyeinél észlelhetők a régi alápokon való továbbfejlődés. — A 19-dik század második felében túlsúlyra jutott szabadkereskedési áramlat sem volt kedvező a védjegyek oltalmának; a védrendszer harcosai az árújegyek kizárólagossága ellen is intézték támadásaikat és csak miután belátták, hogy a szabadelvű törvényhozás sem nézheti közönyösen az idegen árújegyeknek elsajátítását, lettek e téren szigorúbb rendszabályok meghonosítva.

Franciaországban már a Code pénal 142. és 143. cikkei tartalmaztak szigorú büntetéseket, nemcsak a nyilvános, hanem a magánjegyek hamisítói ellen is. Külön szabályozást azonban ezen egész anyag csak az 1824. és 1857-iki törvények által nyert; az előbbi a névbeli és helyi, az utóbbi a képleti árújegyekre vonatkozik.

Az anyagnak ezen bifurkációja számos hiányt tüntet ugyan fel, mindelelt ezen hiányok elenyésznek azon tudományos kidomborítás mellett, melyben az árújegyek tana épen Franciaországban az utolsó évtizedekben részesült (l. különösen Pataille: *Annales de la propriété industrielle artistique et littéraire*). Franciaországban a súlypont nem annyira a törvények intézkedéseire, mint inkább a bírói kar széles látkörére és éles judiciumára van fektetve, mely a *concurrency deloyale* minden nyilvánulását iparkodik elfojtani.

Angolországban régebben a védjegyek a *common law* szerint szabályoztattak, újabb időben azonban az equity szempontjából nyernek elintézést; a

Lord Chancellor itt azon szerepet játsza, mint a római praetor. A formalis rendszert, mely mindent a belajstromozásba helyez és az anyagi rendszert, mely a jegy forgalmi használatára fekteti a fősúlyt, csak így lehet egymással kiengesztelni. Az 1862-iki *Merchandise Marks Act* (25 és 26 Vict. c. 88.), mely az egész árújegy anyag általános szabályozásával foglalkozik, még nem ösmerte a védjegyek nyilvános belajstromozásának kötelezettségét; csak a német törvény behatása alatt lett az, az 1875., 1876. és 1877-iki törvények által meghonosítva; mindezen törvények azonban hatályon kívül helyezettek az 1883-iki *Patents Designs and Trade Marks Acte* által, (46. és 47. Vict. c. 57.) melynek 62—81. cikkei különösen az árújegyeket tárgyalják; és melyhez kimerítő rendeletek (*Rules*) lettek kibocsátva. (l. Lawson: *The practice as to letters patent for inventions, copyright in designs, and registration of trade marks under the patents designs and trade marks acte 1883*. London 1884.) Az 1887. augusztus 23-iki *Marchandise Marks Act*. (50. & 51. Vict. ch. 28.) az 1883-iki törvényt szigorú büntetési szabványokkal és lényeges új intézkedésekkel kibőviti és kiegészíti.

Németországban foglalkoztak ugyan a partikularis törvényhozások az árújegyek védelmével, de ezen intézkedések oly kevésbé feleltek meg a forgalom érdekeinek, hogy a német kereskedelmi gyűlések különösen a IV-ik *Handelstag* (l. Hirt: *Annalen d. d. R.* 1868. 979. l.) folyton a védjegyeknek

a német vámegelet területén leendő kimerítő szabályozását égető szükségnek jelezték, ugyanigy nyilatkoztak a legtekintélyesebb kereskedelmi kamarák és tényleg ezen mozgalom adta meg az impulsust az 1874. november 30-iki német birodalmi árujegy törvényre, mely a német büntetőtörvény 287. §-át hatályon kívül helyezte (e törvény hiányosságát illetőleg l. Kohler id. m. 58. s. k. l.)

Austriában az 1858. december 7-iki patens szabályozta először egységesen ez anyagot; e törvény jellemzője az, hogy az árujegy ügyet nem annyira magánjogi, mint inkább publicistikai szempontból vette tárgyalás alá, minek folytán csupán a kártérítési kérdésekben volt a polgári bíróság illetékes; ellenben minden más kérdés a politikai hatóságok döntésére volt bízva. Ezen patens a vám és kereskedelmi szövetség folytán Magyarországon is érvénynyel birt, míg az 1890. II-ik t. c. által hatályon kívül lett helyezve. (különben a patens Austriában is hasonló elvekre fektetett törvénynyel lett helyettesítve.)

Az 1858-iki patens határozmányai a kereskedelem és iparnak az utolsó 3 évtized alatt tanúsított haladása folytán elégteleneknek bizonyultak. Míg alkotmányos életünk helyreállítása után az első években évenként egy-két sőt némely évben majdnem egyetlen egy árujegy sem lett bejegyezve és a monarchia másik állama is a bejegyzések csak kis kontingensét szolgáltatta, 1885-ben már 60 magyar és 496 osztrák, 1886-ban 83 magyar és 518 osztrák

védjegy lön bejegyezve, a mihez még a bejegyzett külföldi védjegyek tekintélyes száma járul. Az 1890. II-ik törv. nagy haladást jelez nemcsak az 1858-iki patenssel, hanem az 1874-iki német törvénynyel szemben is, a mire a részleteknél lehetőleg visszatérünk.

I. FEJEZET.

Általános határozatok.

1. §.

Védjegyek alatt a jelen törvény értelmében oly jelvények (jegyek, vignetták és effélék) értendők, melyek a kereskedelmi forgalomra szánt készítményeknek és árúknak más hasonló készítményektől és árúktól való megkülönböztetésére szolgálnak.

1.) A törvény egész tárgyilagosan állapítja meg a védjegy fogalmát, tekintet nélkül az alanyra és ebben előnyösen különbözik a német törvény 1. §-ától, mely csupán a bejegyzett kereskedők árujegyeit engedi belajstromoztatni és az 1858-iki patens 1-ső §-ától is, mely csak az iparosok védjegyeiről intézkedik; a magyar törvény szerint tehát bárkinek lehet védjegye, a ki bizonyos árúcikket forgalomba hozni akar.

2.) A törvényes fogalom-megállapítás szerint a védjegy nem más mint egy jelzés; melylyel a kereskedelmi forgalomra szánt árúk és készítmények más hasonló készítményektől és árúktól megkülönböztetnek. A védjegy mint olyan nem képez önálló javat, hanem csupán a kereskedelmi forgalomra szánt bizonyos javakhoz viszonyban és csak azokkal kapcsolatban létezik. Ebből következik, hogy mint olyan nem ké-

pezheti valamely jogügylet, adás-vevés stb. tárgyát és hogy nem a szoros azonosság elvei szerint bírálható meg, hanem mindazon jelvényekre terjed ki, melyek tőle oly kevésbé különböznek, hogy a forgalomban szokásos figyelem mellett is ugyanazon jelleget tüntetik fel, (l. 25. §-t.)

3.) A védjegy a készítmények és áruk tekintetében csak *distinktiv megkülönböztető*, — nem pedig technikai funkcionális jelentőséggel bírhat; a kizárólagosság csak a védjegy megkülönböztető erejére vonatkozik, de azon előnyök, melyeket a védjegy talán technikai szempontból nyújt, csak a *találmány* szabályai szerint szerezhetőek meg; a védjegy bírhat ugyan *ästhetikai* érdekekkel, de nem állhat az *árú* *ästhetikai* alakításában; ez annál fontosabb, mert a védjegyre jogosított számos esetben nem szerzője ezen alakításnak.

4. A védjegy *jogi természete* fölött szétágaznak a nézetek; itt is mint a szerzői jognál a legkülönbözőbb felfogásokra akadunk; majd a tulajdonjogok, (így a francia törvények és az angol jogtudomány), majd az immaterialis vagyongörög vagy az individualis jogok közzé sorozzák. Kohler az individualjog egyik legbuzgóbb híve, a védjegy jogot *állami szabályozás által megerősített, biztosított és fokozott egyéni jognak* tartja, (l. id. m. 88. l.) A magyar törvény szempontjából nehéz volna a védjegyjogot az itt említett jogok bármelyike alá subsummálni, ezen jogok mindegyikéből feltüntet ugyan némely vonást, de kizárólagosságukban azok

egyike sem alkalmazható a védjegyjogra. Az elnevezés különben közömbös; mindenesetre egy *kizárólagos* jogosítvány forog szóban, mely mint olyan vagyoneértékkel bír, de azért dologi jognak már azon okból sem tekinthető, mert e jog mint olyan testi alappal nem bír (l. Behrend id. m. 272. l. 3. j.)

5.) A védjegyjog *kizárólagos jog*; a bizonyos védjegyre törvényesen szerzett jog, annak megszerzését harmadik személyek által kizárja; a harmadik sem saját, sem másnak áruira, de még a jogosított áruira sem alkalmazhatja annak beleegyezése nélkül az idegen védjegyet. Az iránt, valjon a védjegyjog tartalma arra is kiterjed-e, hogy a jogosított követelhesse, miszerint az árúk csakis a védjeggyel ellátva hozassanak forgalomba; vagyis jogosítva van-e egy kereskedő másnak védjegyet törölni és az árút a nélkül forgalomba hozni, szétágaznak a nézetek. Az 1868. aug. 30-iki olasz törvény 3-ik cikke az ily eljárást jogellenesnek mondja és azt a 12-ik cikkben 2000 lirára terjedhető büntetéssel sújtja, de ezen intézkedés csak a védjegyjog mint tulajdonjog elméletéből indokolható, ellenben az individualis jog szempontjából azon következtetésre kell jutni, hogy senki sincs jogosítva egyéniségenyilvánulásainak maradandóságát követelni. Gyakorlati szempontból kétségtelen, hogy az olasz törvény intézkedése a kereskedelmi forgalom fejlődését szükségtelenül megnehezíteni képes volna, mindamellott tagadhatlan, hogy oly esetekben, midőn ezen eljárás

rás a közönség tévutra vezetésének előidézését célozza, vagy pedig a jogosított károsítását involválja, mint Concurrence deloyale fog elbírálás alá jönni (l. Rendu, traité pratique des marques de fabrique et de commerce et de la concurrence deloyale No. 181.)

A védjegy jog kizárólagossága a cég, név, címer vagy üzlet kizárólagosságától különösen abban különbözik, hogy a cég jog kizárólagossága *általános*, ellenben a védjegy jog kizárólagossága csak bizonyos határozottan megjelölt árnemekre vonatkozik, úgy hogy ugyanazon védjegy más árnemre más vállalkozó által is használható (l. 10. és 7. §§-at).

6.) A védjegyek vagy azt jelzik, hogy az áru bizonyos kereskedő kezében volt, mely esetben *kereskedelmi, kereskedői jegynek neveztetik*, vagy pedig az áru eredetét jelzik, *gyári védjegy (etikette)*. A törvény a védjegyek mindkét nemére vonatkozik, a kereskedelmi forgalomra szánt *készítmények és árúk* között nem tesz különbséget és méltán, mert a kereskedelem és ipar mai viszonyai között biztos határvonalokat a kettő között találni alig lehet. (A törvény szerint megkülönböztetendő különféle védjegyekről l. a 3. §-nál.)

2. §.

A ki valamely védjegy kizárólagos használati jogát magának biztosítani kívánja, azt a következő fejezetben foglalt határozatok értelmében be kell lajstromoztatnia.

7.) A védjegy kizárólagossági funkciójának teljesíthetése végett egy jogrendőri aktusra, a belajstromozásra szorul. Ezen aktust a belajstromozási hivatal

a törvényes előfeltételek fennforgása esetén foganatosítani köteles. A belajstromozás perfiálja ezen jogot; a jog ugyan már a bejelentés illetve a bemutatás által szülemlik meg, de életképesé csak a belajstromozás által válik; ha a belajstromozás megtörtént, akkor annak jogkövetkezményei a bejelentés időpontjára hatnak vissza; a kizárólagos használati jog a bemutatót azon naptól és időtől illeti meg, a midőn a védjegyet illetékes helyen bemutatta és e szerint ítélendő meg az elsőbbségi igény is, (l. 19. §.) ha azonban a bemutatott védjegy belajstromozása visszautasított, akkor a bemutatás mint olyan hatálytalan.

A törvény az egész védjegyügyet egy formális momentumhoz köti és az anyagi jogot az alakinak alá rendeli; e tekintetben megegyezik ugyan a német, de különbözik a francia jogtól; ez utóbbi szerint a belajstromozás csak deklarativ és nem attributiv természetű; megerősíti ugyan a már létező jogot, de azt meg nem teremti. A francia törvény 2-ik cikke kimondja, hogy a bejegyzés fokozhatja ugyan a létező jogot, de ily jogot megsemmisíteni nem képes. A francia elvet több európai állam és az amerikai egyesült államok törvényhozása elfogadta. Az anyagi és alak elv egyesítését célozza az angol jog. A belajstromozás jelentősége itt első sorban perjogi; a belajstromozás nem a jognak, hanem a keresetnek előfeltétele (l. 1883. t. 77. cikke), de a belajstromozás e mellett annyiban bír magánjogi jelentőséggel, hogy a védjegy nyilvános használatát fölöslegessé

teszi; sajátképeni anyagi jelentősége a belajstromozásnak azonban abban nyilatkozik, hogy 5 évi tartam után attributív természettel bír, vagyis ezen idő után minden azzal ellentétben álló jogát egy harmadiknak kizárja; az 5 évi belajstromozás jogalkotó és jogfosztó jelentőséggel bír, a mennyiben t. i. a belajstromozott jogosítottat minden ellentétes jogok ellen megvédi. 5 évig az anyagi jog áttörheti az alakit; 5 év után emez diadalmaskodik az előbbi fölött. Ezen rendszert Párizsban 1878. szept. 17-én tartott nemzetközi Congressuson is ajánlatba hozták (l. Congrès international de la propriété industrielle 336. 343. l.) de azt 40 szavazattal 37 ellen elvetették.

A magyarformalisrendszer azon előnyével bír, hogy a formális jognak nagymérvű biztosságot és praecisiót nyújt, melyet a francia rendszer nélkülöz, elejét veszi a kételyeknek és ráutalja az iparost, hogy a bejelentéssel ne késsék, a publicitással párosult lajstromozás e mellett nem csak az egyes, hanem a nagy közönség érdekeinek is szolgál. E rendszer ridegségét különben nemcsak az mérsékli, hogy a 3. §. szerint a tényleges üzleti viszonyoknak vagy a valóságnak meg nem felelő és a fogyasztó közönség tévedésbe ejtésére alkalmas feliratu vagy adatokat tartalmazó védjegyekre, mint a melyek a belajstromozásból ki vannak zárva, ki-

zárólagos használati jogot megszerezni nem lehet, hanem ezen felül oly védjegyek, melyek belajstromozása rosszhiszemüleg eszközöltetett, az actio doli-val is megtámadhatók; egyáltalán nem lehet szem elől téveszteni, hogy a védjegy törvény háttérét a magánjog képezi és hogy e téren a deceptivé védjegyek ellen kell és lehet oltalmat keresni és találni, ha a védjegy törvény formalismusa folytán azt megadni nem képes.

8. A védjegybitorlásra vonatkozó törvényes oltalom (l. 23. és köv. §§-at) a jelen §-ból indul ki, azonban a 23. §-ban foglalt büntető határozatok alkalmazhatók azok ellen is, kik *belföldi* termelő iparos vagy kereskedő nevével, cégével, címerével vagy üzletének elnevezésével jogtalanul megjelölt árukat forgalomba hoznak vagy árulnak stb., tehát oly jelzéseket használnak, melyek belajstromozva nincsenek és melyek különben a 3. §. 2. pontja szerint, mint olyanok, vagy is kizárólagosságukban a belajstromozásból ki is vannak zárva.

9.) Valamely védjegy kizárólagos használati jogát *bárki* biztosíthatja magának; az 1858-iki patens szerint ezen jog csak az iparost illette meg, (a belajstromozást eszközlő hatóságokról és a védjegy bemutatásánál követendő eljárásra nézve l. a II. fejezetet 13. és köv. §§.)

[Folytatása a jövő számban.]